

Maya Vakfı

Cinsel Sömürü ve

İstismarın Önlenmesi

Politikası

MAYAVAKFI

MAYA VAKFI CİNSEL TACİZE KARŞI POLİTİKA VE İLKELER BELGESİ

KİŞİLER

Maya Vakfı Mensubu: Mütevelli Heyeti Üyeleri, Yönetim Kurulu Üyeleri, Maya Vakfı çalışanları, stajyerler, gönüllüler ve Maya Vakfı'nı temsil eden bireylerin tümü Maya Vakfı mensubu dahiline girmektedir.

Maya Vakfı Yararlanıcısı: Vakıf bünyesinde sunulan her türlü hizmetten faydalanan, başvuran, sunulan eğitimlere katılan kişilerdir.

Etik Komite: Vakıf bünyesinde yürütülen her türlü proje, program ve operasyonların İnsan Kaynakları Disiplin Yönetmeliği çerçevesinde, Etik Sözleşme, Çocuk Güvenliği Politikası ve Cinsel Tacize Karşı Politika ve İlkeleri çerçevesinde işletilmesinin temini, çalışanların bu belge ve bu belgelere istinaden ilgili davranış kuralları çerçevesinde çalışmasını gözetleyen, bu belgelerin beyan ettiği her türlü politika ve ilkelere karşı bir durum/olayın ortaya çıkmasında prosedürel süreçlerin yürütüleceği yapıdır.

Odak Kişiler: Cinsel Tacize Karşı Politika ve Önleme Odak Kişileri Program Ekibi, İdari Ekip ve İnsan Kaynakları Biriminden aday gösterilmek suretiyle seçilmek üzere 3 kişiden oluşur. Odak kişiler; bu belgeye tabi her türlü politika ve prosedürlerin geliştirilmesi, vakfın bütün proje ve operasyonlarında bu belgede yer alan ilkelere uygun davranıldığına gözetilmesi, vakıf bünyesinde çalışan bütün yönetici, personel ve gönüllülerin ilgili politikalar kapsamında eğitimi, bilgilendirilmesi hususunda süreçlerin organizasyonu ve uygulanması, vakıf bünyesinde oluşturulan her yeni program veya uygulanan her yeni projenin bu ilkeler ile uyumluluğunun kontrolü ve gerçekleşen cinsel taciz vb. her türlü olayda soruşturma süreçlerinin sağlıklı işletilmesinde Etik Komiteye destek sağlamak ile sorumludur.

GİRİŞ

Maya Vakfı, vakfın tüm bireyleri için pozitif bir çalışma ortamı sağlamayı ve vakıftan yararlanan tüm yararlanıcılar için sağlıklı ve pozitif bir destek/hizmet sunumu mekanizmaları işletmeyi taahhüt eder.

Rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlara ve şiddete maruz kalmak, kişinin çalışma hayatını veya yararlanıcı ise kişinin hizmete/desteğe erişimini olduğu kadar, ruhsal ve bedensel sağlığını da olumsuz etkileyebilir ve kişide travmatik etkilere yol açabilir.

Ayrıca, cinsel taciz ve saldırı, hak ihlali olmanın yanı sıra suç teşkil eder.

Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle, taciz çoğu zaman görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir.

Bu doğrultuda, Maya Vakfının tüm mensupları, cinsel tacize hiçbir koşul altında müsamaha gösterilmeyeceğini bilir ve kabul ederler.

MAYAVAKFI

Maya Vakfı, cinsel taciz ve saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini garanti eder ve bunlara maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen bireyleri ilgili adımları atmaya teşvik eder.

Ayrıca, bu belge ile cinsel taciz konusunda farkındalık yaratmayı, mensuplarına ve yararlanıcılarına sunduğu destek veya hizmetler kapsamında cinsel tacize ilişkin önlemler, destek mekanizmaları sunmayı, çalışanlarını disiplin işlemleri konusunda bilgilendirmeyi ve cinsel taciz vakalarını takip etmeyi taahhüt eder.

Ancak, belgenin amacı, söz konusu yararlanıcı ve çalışan arası duygusal ve/veya cinsel ilişki olmadığı sürece kişiler arasındaki ilişkileri sıkı bir disipline sokmak, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlakı dayatmak, ifade özgürlüğünü ve özgür tartışma ortamını engellemek, cinsel kimlik ve cinsel yönelim beyanlarını düzenlemek, cinsel içerikli her tür kişisel gerilim ve rahatsızlıkları resmi süreçlere dâhil etmek ve sert yaptırımlarla karşılamak değildir.

Maya Vakfı, mensuplarının yararlanıcılarla hiçbir koşul altında ve yararlanıcı-hizmet/destek sunucu ilişkisi dışında ilişkilmesini (flört, iltifat, kişisel eşlik etme, kişisel telefon veya sosyal medya hesaplarıyla iletişim kurmak, cinsel ilişki, sözlü veya fiziksel cinsel taciz, cinsel saldırı vb.) kabul etmez.

İşbu belgenin konusu olan olayların değerlendirilmesi ve yanıtlanması süreçlerinin başlatılması, uzman kurum veya kuruluşlardan danışmanlık alınarak bağımsız uzmanın yürüteceği sürecin Maya Cinsel Tacize Karşı İlkeler ve Önleme Politikası kapsamında uygulanmasından sorumlu organ **Etik Komitedir**. Etik Komitenin görevi bağımsız uzmanlar aracılığı ile cinsel taciz, saldırı ve misilleme iddialarını incelemek, mağdurlara destek mekanizmaları sağlamak, cinsel taciz konularında soruşturmacılara ve ilgili idari birimlere bilirkişi desteği sağlamak ve ağır taciz durumlarında acil tedbirleri almak için yetkili organlarla iş birliği yapmak süreçlerinin işletildiğinin teminini sağlamak olarak tanımlanmıştır.

Belgenin izlenmesi, geliştirilmesi, Maya Vakfı içerisinde yaygınlaştırılması ve vakıf mensuplarının bu konuda kapasitelerinin güçlendirilmesinden, konu ile ilgili farkındalık oluşturmakla sorumlu birim **İnsan Kaynakları birimidir**.

KAPSAM

Bu belgede yer alan ilke ve uygulamalar, tüm Maya Vakfı mensuplarını kapsamaktadır.

Bu belge ile Maya Vakfı, vakıf ofisleri ve her türlü çalışma mevkilerinde gerçekleşen tüm cinsel taciz ve saldırı iddialarını değerlendirmeyi, soruşturmanın düzgün işleyişi ve/veya şikâyetçinin korunmasının gerektirdiği durumlarda ilgili prosedürler (İnsan Kaynakları Yönetmeliği ve Çocuk Güvenliği Prosedürleri) ve hukuki mevzuata uygun olarak ivedilikle tedbirler almayı taahhüt eder.

Bu belgede yer alan ilkeler tüm Maya Vakfı mensuplarının mesai içi ve mesai dışı davranışlarını kapsamaktadır.

TANIMLAR

Cinsel Taciz:

Cinsel taciz, genel olarak ister görsel ister sözel ya da bedensel olsun; cinsel nitelik taşıyan, rızaya dayalı olmayan rahatsızlık verici tavır ve/veya davranış biçimleri olarak tanımlanabilir. Doğrudan olabileceği gibi, örtülü biçimde de görülebilir.

Cinsel taciz, maruz kalan kişide kafa karışıklığı, şok, anlamlandırılmama gibi tepkilere yol açabilir. Bu nedenle, cinsel taciz veya saldırıya maruz kaldığını düşünen kişinin, yaşadığı olayın niteliğinden emin olmasa dahi, bu durumu kendisine yol gösterecek birime (Etik Komite, İnsan Kaynakları) ya da kişiye (yönetici vb.) aktarması, atacağı ilk adımdır.

Olayın gerçekleştiği ortama ve bağlama göre, ısrarla tekrarlanan davranışlar, ya da bir tek olay cinsel taciz olarak değerlendirilebilir. **Süreklilik önkoşul değildir.** Aşağıdaki örnekler, bu listeyle sınırlı olmamakla birlikte, cinsel taciz türlerini oluşturabilir:

- **Rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketler:**

1. Laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak ve iltifatlarda bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak
2. Flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak
3. Pornografik materyal ile rahatsız etmek
4. Kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek
5. Cinsel yönelime veya cinsiyet kimliğine ilişkin ayrımcı söz ve eylemlerde bulunmak

- **Tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan hareketler**

- **Kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketler:**

1. Takip etme, tehdit etme, telefon ya da elektronik ortamda sıklıkla rahatsız etme

- **Kişinin mesleki otorite konumunu suistimal etmesiyle ortaya çıkabilecek durumlar:**

1. Cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin iş hayatıyla ilgili veya yararlanıcı ise aldığı destek ve hizmetlerle ilgili bedeller ödeyeceğinin, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlanacağına açık olarak söylenmesi veya ima yoluyla belirtilmesi.
2. Kişiler arasında güç dengesizliği söz konusuysa (yönetici ile çalışan, yararlanıcı ile çalışan vb.) ve/veya misilleme ihtimali varsa romantik ilişki kurma talebiyle doğrudan ve/veya e-posta, internet ya da telefon kullanımı ile davranışlarda, imalarda bulunulması.

Cinsel Saldırı:

Cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir. Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

1. Cinsel saldırı cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında; durumun özelliklerine göre sarılmak, ellemek, okşamak, dokunmak sayılabilir.
2. İkinci tür cinsel saldırıda ise kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi söz konusudur.

Cinsel İstismar:

18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve cinsel taciz eylemleri “çocuğun cinsel istismarı” olarak değerlendirilir.

Uygun Karşılanmayan Durumlar:

Çalışanların, üzerlerinde kariyer belirleyici otoriteye sahip oldukları diğer çalışanlarla romantik ve/veya cinsel ilişkiye girmesi, rızaya dayalı bile olsa, uygunsuzdur.

Burada şunu vurgulamak önemlidir, bu tür cinsel tavır ve yaklaşımların ortaya çıkmasında esas sorumluluk hiyerarşik sıralamada daha üst konumda olan kişinin üzerindedir, bu kişi, böyle bir durumun meydana gelmesinde engelleyici rol üstlenmekle de yükümlüdür.

Aralarında otorite ilişkisi kurulmadan önce, rızaya dayalı ilişkileri süregelen iki kişi arasında, sonradan otorite ilişkisi kurulursa, hiyerarşik sıralamada daha üst konumda bulunan kişinin otorite ilişkisinin bitirilmesi gerekir (örneğin, projeler, birimler arası uygun pozisyonel değişiklikler vb.)

Misilleme:

Cinsel ya da duygusal amaçlı gayret ya da tekliflerin reddi ve/veya tacize uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmesi/gitmek istemesi nedeniyle, bu duruma maruz kalan kişinin örtülü veya açık biçimde iş yaşamının ya da kurumdan aldığı destek/hizmetin intikam/misilleme amacı ile engellenmesi veya zorlaştırılması, gelişiminin engellenmesi (örneğin çalışan ise terfinin engellenmesi) de bir taciz türü olarak değerlendirilir. Aynı şekilde, cinsel ya da duygusal amaçlı gayret ya da tekliflerin kabulü durumunda ödül, terfi gibi her türlü ayrıcalık vaat etmek de bir taciz türü olarak değerlendirilir.

İLKELER ve YÖNTEM

Gizlilik İlkesi:

Maya Vakfı, cinsel taciz ve saldırı iddialarının ele alınmasının tüm aşamalarında başvuruda bulunan ve şikâyet edilen bireylerin özel yaşamlarının gizliliğini koruyacak şekilde sürecin yürütülmesini teminat altına alır.

Olaya ilişkin süreçleri yürütecek bağımsız uzman veya kurumlar ile gizlilik sözleşmesi imzalanır.

Raporlama ve/veya şikâyeti inceleme sürecinde yer alan kişiler; gizliliği korumakla ve şikâyeti, konuyla ilişkili bütün kişilerin itibarına saygı göstererek ele almakla yükümlüdürler.

Gönüllülük İlkesi:

Cinsel tacize uğradığını düşünen vakıf mensubu kişiler, güvendikleri biriyle temasa geçmeleri yönünde teşvik edilirler. Bu kişiler tüm destek mekanizmaları, şikâyetçi tarafın hakları, şikâyet yolları, istismara karşı uygulanacak işlemler konusunda bilgilendirilirler. Bununla birlikte, bu mekanizmalardan herhangi birine başvurmak isteyip istemediğine, şikâyette bulunan kişi karar verir.

Söz konusu tacize/saldırıya maruz kalanın yararlanıcı olma ihtimaline karşı sıkı gözlem mekanizmaları işletilir (örneğin yararlanıcılarla yalnız kalmama, bireysel seanslarda yararlanıcıyı en güvende olabileceği biçimde fiziksel konumlandırma ve geribildirim formlarına bu konuya ilişkin soru maddesi ekleme vb.)

Başvuruda ve sürecin ilerlemesinde gönüllülük esastır. Ayrıca, şikâyetçi tarafı haberdar etmeksizin ve onayını almaksızın hiçbir işlem yürütülmez.

Beyan ve Belgeler:

Cinsel taciz çoğu zaman iki kişi arasında geçen ve kanıtlaması zor olan bir olgudur. Bu durum, tacize uğrayan kişileri suskun kalmaya itmekte ve dolayısıyla tacize uygun bir ortama neden olmaktadır.

Bu belge ile getirilen önleme mekanizmaları, açık kanıtların olmadığı durumlarda da tacizin doğasına, olayın bağlamına ve kişilere dair daha bütünsel bir akıl yürütme ile olayın niteliğini anlama ilkesiyle işleyecektir.

Buradan hareketle, mağduriyete uğradığını düşünen kişiler, olayın niteliğinden emin olmasalar dahi, bu durumu bildirme konusunda teşvik edilir. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe, mağduriyete sebep olan kişinin lehine yorumlandığından tacize uğrayan kişilerin soruşturmada delil olarak kullanılacak değişik türden materyalleri (görsel ve işitsel kayıtlar, tanık ifadeleri vb.) hukuka uygun olmak koşuluyla toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir. Örneğin, şikâyet edilen kişiden gelen notların, mesajların saklanması, atılan adımların ve sonuçlarının kaydının tutulması, varsa tanıkların desteğinin istenmesi izlenebilecek adımlardır.

Cinsel tacize uğradığını düşünen kişiye, durumu bildirdiği noktadan itibaren, tüm işlemler boyunca psikolojik destek ve fiziksel güvenlik sağlanacaktır.

Kasıtlı Yanlış Beyanlar:

Komiteye yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte şikâyette bulunan Maya Vakfı mensubunun kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu **hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda** disiplin yaptırımını uygulanacaktır. Söz konusu kasıtlı yalan beyanda bulunan yararlanıcı olduğunda, kendisine verilen destek/hizmetler sonlandırılacaktır.

Bu belge, Maya Vakfının tüm mensuplarını cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

Başvuran Haklarının Korunması:

Etik Komite, başvuranın anlattığı, sunduğu tüm bilgi ve belgelerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

Etik Komite cinsel saldırıya maruz bırakılan kişiye her türlü destek mekanizmasını (psikolojik, prosedürel, hukuki) sağlamakla, vakıf olanakları dahilinde değil ise uygun kaynaklara yönlendirmekle yükümlüdür.

Etik Komite, başvuranın şikâyeti sonrasında oluşabilecek her türlü misillemeye karşı farkındalık ile çalışır.

Etik Komite, yukarıda tanımlamaları yapılan herhangi bir olayda, kurum dışı bir bağımsız uzman kişi ya da kurumdan destek alır. Olayın doğasına ilişkin yürütülecek süreçler hayatta kalan kişi ve uzmanın görüşmeleri sonucunda belirlenir. Etik komite bu süreçlerin sağlıklı işlemesi için her türlü süreci takip etmek ve altyapıyı sağlamakla yükümlüdür.

Etik Komite, başvuruları haberdar etmeksizin ve onayını almaksızın hiçbir işlemi başlatmaz ve yürütmez.

Etik Komite, cinsel taciz vakalarına dair aldığı bildirimleri ivedilikle işleme koyar ve ilgili prosedürel süreçleri (İnsan Kaynakları Disiplin Yönetmeliği, Etik Sözleşme ve Çocuk Güvenliği Prosedürleri ve Davranış Kuralları), destek ve önlemleri aynı gün içerisinde başlatır.

İstenmeyen cinsel tavır ve yaklaşımların, eşit statüde olmayan ve aralarında güç asimetrisi bulunan kişiler (yönetici, koordinatör, asistan, gönüllü, yararlanıcı vb.) arasında meydana gelmesi bildirim zorlaştıran bir durum yaratabilir. Böyle bir durumda Etik Komite, bildirimde bulunan bireyin mesleki kariyerinin, istihdam durumunun, söz konusu kişi yararlanıcı ise vakıftan edindiği destek veya hizmetlerin olumsuz yönde etkilenmemesi için her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

Kurum Dışı Sorumluluk:

Satın Alma

Maya Vakfı, ortaklık kurduğu bütün proje uygulayıcısı, fon ve hibe sağlayan kurum ve kuruluşlar ile yönelik Cinsel Taciz Önleme ve İlkeler çerçevesinde çalışır.

Maya Vakfı, her türlü hizmet ve mal satın alımlarında tedarikçi firmalara yönelik cinsel taciz ve saldırı vakalarını gözeterek biçimde arka plan araştırması (online veya referanslardan tararlanarak) yapar.

Hizmet/mal satın alımının yapılacağı firma/kurumlara Maya Vakfı Cinsel Tacize Karşı İlkelerini ibraz eder ve çerçeve sözleşmelere bu konu ile ilgili bağlayıcı ek maddeler koyar.

